

[Jens Thomsen.]

fonden og fordelt til hele Produktionen, men efterhaanden gennemførte Tyskland det Princip, at det kun vilde betale samme Pris for dansk Smør, som England betalte, og den danske Regering gjorde dengang Forholdene dobbelt utaalelige gennem det „legaliserede Valutarov“, som „Fyns Tiden- de“ meget betegnende skrev.

Naar Tilbud og Efterspørgsel ikke kan fastsætte en naturlig Pris, er det rimeligt at fastsætte Prisen i Forhold til Produktionsomkostningerne, og det var derfor en naturlig Fremgangsmaade, den danske Handelsdelegation valgte, da den sidste Vinter optog Forhandlingerne med England om Smørprisen. Mejeribrugets mødte da, som sagt, med en dokumenteret Udregning af Produktionsprisen, den var af vore dygtigste Fagfolk udregnet til 3 Kr. 72 Øre pr. kg. Desværre viste det sig, at England ikke vilde tage noget som helst Hensyn til Produktionsomkostningerne, idet Prisen blev sat helt ned til 1 Kr. 80 Øre for Sommerlevering, der jo dog blev standset ved Besættelsen. Men England, der kort Tid i Forvejen havde ønsket at faa saa meget Smør som muligt fra Danmark, satte pludselig Importen langt ned og forbad os at øge Eksporten til Tyskland. Dette medførte betydelige Oplagringer af Smør i Kølehuse, som vi stod med ved Besættelsen den 9. April. Vi stod da pludselig og havde kun een Kunde til hele Smørproduktionen og de store Lagre, men til Trods derfor blev Prisen dog forhøjet betydeligt, selv om vi ikke i første Omgang fik Produktionsprisen gennemført. Men i den følgende Tid arbejdede De danske Mejeriers Fællesorganisation samt Landbrugernes Sammenslutning med Tysklands ledende Mænd for at faa Princippet om Produktionsprisen paa Smør gennemført. Fra den 4. Oktober 1940 at regne har Tyskland anerkendt dette sunde Princip, idet Tyskland fra nævnte Dato, som allerede sagt, betaler med 4 Kr. 50 Øre pr. kg. Det er, som jeg ogsaa har nævnt, en Pris, der ligger i Underkanten i Forhold til de yderst vanskelige Produktionsforhold; og vi ser jo nu ogsaa, at Prisen af den Grund sættes højere op fra 1. Januar.

Dansk Landbrug, der gennem mange Aar har produceret Verdens fineste Smør mod at faa Verdens mindste Pris til Producenterne, ser noget betydningsfuldt i, at Tyskland har anerkendt det sunde Princip, men det er beskæmmende, at den danske Regering nu søger at undergrave den sunde Prispolitik og Landbrugets Arbejdsvilkaar. Før i Tiden var det England, der nedsatte

Prisen paa dansk Smør i Tyskland — nu vil den danske Regering gøre det. Naar Regeringen tager en Eksportafgift af Smør, der sælges til Tyskland, maa den tyske Regering opfatte en saadan Handling som Bevis paa, at Eksportafgiften paa 4 Kr. 50 Øre ligger betydeligt over Produktionsprisen, og Tyskland vil maaske af den Grund til sin Tid nedsætte Smørprisen.

For Landbrugets hele Økonomi har Smørprisen en afgørende Betydning, det har den derimod ikke for Forbrugernes. For en Husmand, der har 10 Køer, som giver 150 kg Smør i Gennemsnit, betyder 50 Øre pr. kg Smør 750 Kr. om Aaret; det betyder altsaa mere end 50 pCt. af Husmændenes gennemsnitlige skattepligtige Indtægt, idet denne i Skatteaaret 1939—1940 efter Opførelsen fra Statistisk Departement var 1354 Kr. Denne afgørende Betydning har Smørprisen ikke for Forbrugerne. Efter den fastsatte Rationering kan Forbrugerne faa 18 kg Smør om Aaret; 50 Øre pr. kg Smør betyder 9 Kr. om Aaret for hver Forbruger. Det er samme Beløb, som 5 Biografbilletter koster, og naar man bemærker de Tusinder og atter Tusinder, der hver Dag strømmer til og fra Biografteatrene, ser det i hvert Fald ikke ud til, at disse Beløb har afgørende Betydning for den enkeltes samlede Økonomi. Man kan ogsaa sammenligne Beløbet med andre Smaaformødenheder; det er lig med 20 Cigarer eller 15 Pakker Cigaretter. Med disse Sammenligninger vil jeg dog ikke paastaa, at der ingen Forbrugere er, som bør have Støtte til Dækning af deres Smørforbrug, men Udgiften dertil maa fordeles efter Skatteevnen som alle andre sociale Udgifter. Der er ingen Rimelighed i at paalægge Landbruget en Særbeskatning, som man gør her ved at gennemføre en Eksportafgift paa 50 Øre pr. kg Smør.

Men nu ved vi altsaa, at Samlingsregeringen ikke under Landbruget Produktionsprisen for Smør paa Hjemmemarkedet. Dens Foranstaltninger bringer som allerede nævnt ogsaa Eksportprisen i Fare, og jeg tillader mig derfor at rette følgende Spørgsmaal til den højtærede Landbrugsminister: Er det sandt, at Regeringen ikke ønskede at faa Eksportprisen op i 4 Kr. 50 Øre pr. kg. For det andet: Kunde der have været opnaaet en højere Pris for en Del af Smøreksperten til Tyskland end den fastsatte Pris paa 4 Kr. 50 Øre? Og for det tredje: Har Tyskland tilbudt Olie til Danmark til 4 Mill. kg Margarine for at faa 3 Mill. kg Smør mere?

Landbrugsministeren skulde efter min Mening skaffe Landbruget de rigtige Smør-